

Telegraful

Organ național-bis

 2 ex. (Of.)
 Asociațiunea pentru literatura română și
 cultura poporului român

Str. Șaguna 8

Sibiu

Abonamentul: An 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari. Ziarul apare Marțea și Vinerea	Correspondențele să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne- francate se refuză Articole nepublicate nu se înapoiază	Prețul inserțiunilor: un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se pu- blică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit	Abonamentele și inserțiunile să se adreseze Administrației ziarului Te- legraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45
---	---	--	---

Intre românism și catolicism

Discuția încinsă între dl Nae Ionescu și dl Iosif Frollo, în coloanele ziarului «Cuvântul», pe tema compatibilității dintre românism și catolicism a stârnit un pasionat interes, datorită felului în care s'a pus problema și manierii distinse în care s'a desbătut. N'a lipsit, firește, nici la acest elegant matsch gălăgiosul și îngâmfatul public din galeria «Unirea», cu chiuiturile, cu injurăturile, cu raționamentele lui copilărești, public spre care nu trebuie să privească spectatorul de gust, pentru a nu-și deforma impresia de stimă reciprocă, de joc superior ce se degajează din încordarea celor doi.

Dl Nae Ionescu susținea că «românia» și catolicismul sunt realități incompatibile, așa încât un Român devenit catolic nu mai e Român, dacă a devenit real catolic, și nu numai cu numele și cu voința. Pentru că Român însemnează o anumită structură spirituală, formată de-alungul istoriei, în care structură spirituală există ca «parte integrantă» sau «esențială» ortodoxia, unul din factorii istorici cari au plămădit sufletul românesc așa cum este el azi. Și conchidea «a fi român... însemnează a fi și ortodox. În același fel în care, de pildă, animalul «cal» este și «patruped».

Dnul Iosif Frollo, față de această argumentare, a supus noțiunea de «Român» unei analize pentru a afla cari sunt notele esențiale ale ei, fără de cari nu poate exista Român și cari nu trebuiesc să se mai afle în ființa nici unui alt popor, cu alte cuvinte ce face din Român ca el să fie Român. În fruntea acestei analize, Domnia Sa a ținut să distingă între notă esențială și notă integrantă, declarând că ultima nu e necesară în ființa unui lucru, chiar dacă o perde, acel lucru continuă să fie ceea ce este și acuzând pe dl Nae Ionescu de imprecizie, că amestecă «integrant» cu «esențial»,

când vorbește de locul ortodoxiei în sufletul românesc. Ajutat de această distincție, dl Frollo stabilea că esențial în noțiunea de Român este numai «locul» și «limba», fixând definițiunea Românului astfel: «Este Român orice om *originar din România, care vorbește românește și n'a cunoscut ascendent în familie care să fi vorbit altă limbă*». Ortodoxia este numai un element integrant în ființa neamului românesc și ca atare poate fi perdută și înlocuită cu altă confesiune sau religie, fără ca prin aceasta Românul să înceteze a mai fi Român.

Argumentarea Dlui Frollo pare, la primul moment — caracteristic argumentărilor catolice — stringentă; propozițiile par că derivă consecvent una din alta. La o examinare mai atentă, însă, succesiunea logică nu ni se mai prezintă reală, decât oare-cum între concluzia privitoare la notele esențiale din noțiunea Român și cea despre neesențialitatea notei ortodox în acea noțiune. Dar și aci numai restrângând la un înțeles formal «locul» și «limba», deșertându-le pe acestea de viața lor și păstrându-le numai forma noțională, viciu congenital al cugetării catolice de «hocus-pocus», toată teribilă scolastică ce dă silogismelor lor atâta stringență pentru naivi, dar emanând din ele în același timp și nu știu ce senzație de neadevăr, de nepotrivire cu realitatea evidentă, de șmecherie.

Dar să urmărim pas de pas dezvoltarea dlui Frollo. Toată străduința Domniei Sale se concentrează ca să distingă între notă esențială și integrantă. Spre scopul acesta se servește de exemplul-imagie, oferit de dnul Nae Ionescu, «cal cu patru picioare». Și zice: cele 4 picioare nu sunt o notă esențială a calului, cum crede dl Nae Ionescu, ci una integrantă, pentru că nu cele 4 picioare fac acest animal să fie cal și-l disting prin aceasta de orice alt animal, ci cu totul altceva, ce se găsește la toți caii și ce nu se mai găsește la nici un alt animal. Cele patru picioare sunt numai o notă inte-

Cine deslănțue patimile?

Organul bisericesc al mitropoliei blăjene, foaia *Unirea*, având scutul, poate și îndemnul șefului său ierarh, se face ecoul insolentelor pătimase debitate zilele acestea din partea dlui Sever Bocu la adresa I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae al Ardealului.

«*Mitropolitul Bălan* — așa grăește *Unirea* sprijinită pe vorba dlui Bocu — *venise dela Sibiu (la adunarea din Caransebeș) pus pe samavolnicii. Mai întâi a început prin samavolnicia proclamării sale de președinte în locul președintelui bolnav*».

Tot *Unirea* scrie — acum fără sprijinul dlui Bocu — următoarele: «*mitropolitul Sibiului se așază fără pic de șovăire în scaunul de președinte al unei asociațiuni, care nu l-a dorit în fruntea sa*»...

Câte vorbe, tot atâtea neadevăruri.

Dacă I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, care era și mai este *membru în comitetul* central al Asociațiunii, ar fi refuzat să prezideze adunarea unde era invitat, putea fi învinovățit că «dezertează dela datorie».

Comitetul central al Asociațiunii, prin reprezentanții săi, dnii vicepreședinți *Dr. O. Russu* și *Dr. Gh. Preda* se prezintă la I. P. S. Sa și-l roagă — ori cât de necrezut ar fi pentru *Unirea* — să înlocuească la adunarea generală dela Caransebeș pe dl președinte *V. Goldiș*, oprit de consiliul medicilor de a merge la Caransebeș. Înaltul prelat, declarând că primește înlocuirea, „Co-

mitetul ia act și exprimă mulțumiri pentru bunăvoința cu care a primit să prezideze adunarea generală dela Caransebeș».

Acestea sânt exact cuvintele din *procesul verbal*, luat în ședința comitetului central din 4 Noembrie 1930 în Sibiu; ear adresa din 5 l. c., iscălită de dnii *Dr. O. Russu* vicepreședinte și *N. Băilă* secretar, spune din nou: «*Comitetul central al instituțiunii noastre, întrunit în ședința din 4 Noembrie a. c., a luat act cu multă bucurie de bunăvoința Înalt Prea Sfințiel Voastre, cu care ați primit să înlocuiți pe domnul președinte Vasile Goldiș la adunarea generală ce se va ținea în Caransebeș în zilele de 13 și 14 Noembrie a. c.*»

Așa grăesc *actele oficiale* ale comitetului Asociațiunii, ear statutele ei nu opresc nici de cum pe cei doi vicepreședinți de a ruga pe ori care dintre colegii lor din comitet, să prezideze o adunare generală a instituției.

Eată cum stăm cu «*samavolnicia mitropolitului dela Sibiu*», și cu așezarea sa, «*fără pic de șovăire, în scaunul de președinte al unei asociațiuni care nu l-a dorit (??) în fruntea sa*».

Cunoaștem îndrăzneala și cinismul gazetei de sub ocrotirea mitropolitului Suci dela Blaj. Am surprins-o, când o conducea clarisimul *Al. Rusu*, folosindu-se de armele neadevărului pentru a slăbi ființa și existența bisericii noastre ortodoxe. Nici atunci, și probabil nici acum, nu intră în moravurile *Unirii* d'a rectifica, dacă a greșit. Ear că a greșit, o dovedesc faptele.

grantă care completează noțiunea cal. Așa și cu Ortodoxia. Dacă ea ar fi o notă esențială în noțiunea Român, ar trebui s'o aibă toți Românii și să n'o mai găsim la nici un alt popor, oricine este Român ar trebui să fie și ortodox și oricine este ortodox ar trebui să fie și Român.

Sofisticăria acestei argumentări e ușor de demascat. Să spună domnul Iosif Frollo dacă există vre-un cal normal cu trei

picioare, dacă există vre-un om normal fără inimă sau cap, dacă nu sunt astfel de exemplare monștri, așadar nu cai sau oameni. Domnia Sa a dat drept criteriu pentru notele integrante ale unei noțiuni schimbarea, pierderea și înlocuirea lor. Să spună domnul Frollo dacă și poate schimba un cal numărul picioarelor, dacă evoluiază la om numărul mânilor. Nota «4 picioare» este dar esențială calului; dacă nu noțiunii, cel puțin realității cal. Și noi lă-

săm notiunea dlui Frollo și tuturor fiilor spirituali ai lui Toma d'Aquino, rămânând noi pe lângă realitate. Să mergem mai departe. Cele patru picioare ale calului, inima omului, se mai găsesc și la alte vietăți din lumea aceasta; are și cănele și boul 4 picioare. Și cu toate astea, nici unul din acestea nu devie prin însuși acest fapt cal. Aci culmina zâmbetul triumfător al dlui Frollo și chioțele dlui Augustin Popa din galeria «Unirea»; poftim: Bulgarii sânt ortodocși și cu toate astea nu sânt Români. Dacă aveau puțină răbdare ar fi văzut că e cu puțință în realitate, dacă nu în noțiune, ca să mai aibă o notă a cărei esențialitate, dacă vrei să-i zici așa, nu se poate contesta unui anumit lucru, și alt lucru. Pentru că există o mică deosebire între structura respectivului element la un lucru, și a aceluiaș element la celalalt lucru. În cazul nostru, pentru că există o mică deosebire între picioarele calului și ale cănelui, între ortodoxia Românului și a Grecului.

Știu că voi fi acuzat că nu respect, în felul acesta, distincția între notă «esențială» și «integrantă», distincție care, se va zice, la urma urmelor tot există, chiar dacă exemplele alese nu sunt proprii ca s'o exemplifice. Nu vreau să intru acum în această discuție. În orice caz pentru mine nu sunt dogme toate împărțirile și para-împărțirile aristotelic-scolastice grefate pe planul separat de realitate al noțiunilor, ci caut să văd dacă împărțirea respectivă este la fiecare caz în parte potrivită cu realitatea. Una din greșelile nepermise ale argumentării dlui Frollo a fost și aceea de-a lua ca bază nediscutată distincția ce există între nota «esențială» și «integrantă», uitând că nu polemizează cu catolicii, ci cu ortodocșii.

Chiar dacă această distincție s'ar dovedi principial valabilă, ea se va prezenta altfel în realitate. Nota esențială nu va fi — cum am văzut — ceva în afară de părțile cari constituiesc, fie și temporar, un organism fizic sau spiritual. Nota esențială a calului nu va fi în afară de ce 4 picioare, de copitele, de părul lui, de inima, de capul lui, iar nota esențială a sufletului unui popor nu va fi în afară și deosebită de modul lui de cugetare, de simțire, de trăire a divinității, de datini etc. etc.

În lumina acestor considerațiuni să examinăm definiția dată de dl Frollo realității Român. În această definiție, spunea Dsa, intră, ca note esențiale, numai două, locul și limba maternă, în cazul nostru ținuturile locuite de Români și limba românească. Numai acestea două sunt proprii tuturor Românilor și străine, laolaltă, oricărui neromân. Observăm și'n această definiție tendința catolică de-a simplifica rea-

litatea, menținându-se la exterior și șematizând-o în noțiuni incohere, pe cari să le poată mânui cum l-e voia. În felul acesta este Român și un Evreu ce trăiește în România și ai cărui ascendenți vorbesc de două generații exclusiv limba română. Evident însă că Evreul respectiv nu va fi «esențial» Român, și dacă totuși e socotit în genere ca atare, aceasta se datorește numai faptului că s'a înglobat unui organism etnic cristalizat de multă vreme și din a cărui viață specifică, de-acum se împărtășește. Nu va înceta, deasemenea, de-a fi «esențial» Român odrasla unei familii românești stabilită de două generații în străinătate și negrăind în familie limba românească. Nu sânt Români Sașii dintr'un sat din jurul Sibiului, cari vorbesc cu toții de vre-o două generații limba românească, precum nu sânt Săcui Românii din Săcuime cari vorbesc numai limba săcuiască.

Nu spunem că locul și mai ales limba nu sânt elemente esențiale în ființa unui popor și că schimbându-se acestea nu-și va pierde cu timpul un individ și personalitatea sa etnică. Dar însuși faptul că această personalitate durează încă un anumit timp și după schimbarea locului și-a limbii, și într'un grad tot mai mic totdeauna, dovedește că nu numai locul și limba, sau nu șematic înțelese, sânt singurele și prin ele înseși notele esențiale, ci și, sau propriu, zis o anumită structură spirituală pe care locul și limba o determină în oarecare măsură și limba o exprimă parțial. Limba nu întrucât e mod de exprimare folosind anumite sunete în solidaritate cu alții este un element important în sufletul unui popor, ci întrucât ea exprimă, în parte, un suflet unitar, e un semn al lui, și întrucât e unul din factorii cari împreună cu alții lucrează, asupra sufletului individual asimilindu-l celui colectiv al Neamului. Limba, numai întrucât e un complex de idei, de idealuri, de sentimente cu o nuanță specifică acelu popor, întrucât reoglindește un anumit suflet, e element esențial al unui popor. Un român va exprima un suflet specific lui și'n limbă străină, iar un străin care știe românește încă nu se exprimă «românește», pentru că încă nu și-a plămădit un suflet românesc.

Dacă dar limba nu prin ceace-i sunet specific caracterizează un neam, ci prin aceea că exprimă o anumită structură sufletească, urmează că această structură e esențială unui neam. Ne putem închipui că acest sistem de sunete s'ar putea înlocui cu un altul, fără ca structura sufletească să sufere prea mult, dacă ceilalți factori de viață rămân aceiași; sufletul acelu neam va acomoda noul material de exprimare ființii sale. În afară

de aceea nu limba este unicul organ de manifestare a unui popor; există alături, cântecul, jocul, portul, obiceiurile sociale, riturile religioase până la o anumită măsură etc.

Dacă esențial unei națiuni este structura lui sufletească specifică, urmează că esențial este orice factor istoric, geografic, hereditar care a intrat în acea structură și există în ea determinându-i cursul de dezvoltare ulterioară. Nu numai locul geografic — cum spune dl Frollo, căci altfel de ce n'au fost și Dacii, Români, sau de ce n'au devenit și Săcuii, Români, ci un anumit sânge comun — fie el și produs prin amestecări — și aci nu vorbim de indivizii izolați cari se încorporează din afară la ființa neamului formată gata — un trecut trăit solidar — nu alături, ca Ungurii cu Românii — cu toate amintirile și urmele lui și în sfârșit o continuare de viațuire în această solidaritate. Acestea toate au format «românia». Și toate sânt esențiale, pentru că dacă numai una ar fi lipsit, Românii n'ar mai fi cum sânt.

Astfel stând lucrurile, evident că Ortodoxia este și ea un element de bază în arhitectura sufletului românesc, este esențial, dacă dl Frollo vrea să vorbim în termenii Domniei Sale, pentru că dacă n'ar fi fost ea, e sigur că neamul nostru ar fi luat o altă direcție spirituală, n'am mai fi fost cum suntem, ceace-i echivalent cu, n'am mai fi fost ce suntem. Aceasta și din motivul special că religia în viața unui popor nu e ceva de suprafață, o sumă de adevăruri obiective, cari se suprapun sufletului cuiva pur extern, ca o pălărie pe cap, cum își închipuește dl Augustin Popa, fidelul apostol al concepției acesteia mecanice despre religie a catolicismului universalist, ci un element care transformă într'un anumit senz tot sufletul cuiva nu numai în idealurile, afectele, preocupările lui, ci și în modul lui de-a cugeta și în toate manifestările practice, artistice, de fiecare zi și epocale ale unui popor. Toată viața unui neam poartă pecetea religiei sale.

Ce-ar însemna acum ca neamul nostru să schimbe ortodoxia cu catolicismul? Sau să ia în serios trecerea sa la catolicism și să se străduiască astfel să desființeze tot modul său de cugetare și de viață sufletească, cu toate manifestările ei în extern, pentru că toate acestea poartă pecetea ortodoxiei, sau să devie catolic cu numele, ca o parte din Românii Ardeleni, rămânând mai departe în toate rezorturile lor sufletești anterioare, adică în realitate Ortodocși. Adică sau a-ți înstreina și ființa etnică, sau, dacă ți-o păstrezi aceasta, a rămânea Ortodox.

Acestea sânt valabile, desigur, numai pentru cazul când între

ortodoxia românească și catolicismul universalist este o esențială deosebire. În cazul acesta, cred, că sufletul românesc prin nimic nu poate fi știrbit mai mult, ca prin înlocuirea reală a Ortodoxiei cu catolicismul; nici chiar prin schimbarea locului sau a limbei sale.

Dr. D. Stăniloale.

După congresul dela Caransebeș

— De vorbă cu dl prof. I. Lupaș —

Dl profesor Ion Lupaș, membru al academiei române, e în București. L-am întâlnit venind dela academie.

După schimbul de «bineți», am întrebat pe harnicul academician:

— Ați participat la adunarea generală a Astrei în Caransebeș?

— Firește, că am participat: din încredințarea secțiunii istorice am ținut și o conferință despre lupta dela Posada, dela data căreia se împliniseră tocmai în zilele acelea 600 de ani.

— Cu ce impresii ați plecat de acolo?

— Cu impresii foarte bune. Am constatat că organizatorii locali ai acestor festivități culturale, urmând vechea și respectabila tradiție a «Asociațiunii», și-au dat toată silința să primească și adăpostească în condițiuni multumitoare numeroșii participanți, veniți din toate unghiurile românismului, în deosebi din regiunile ardeleni și bănățene.

Prezența M. Sale Regelui Carol al II-lea a fost salutată cu entuziasm unanim în amândouă ședințele din ziua primă. Cuvintele, pe care le-a rostit cu acest prilej, au dat nouă dovadă a solitudinii permanente, pe care Suveranul nostru înțelege s'o acorde tuturor problemelor de cultură și educațiune patriotică.

De asemenea au impresionat numeroasa asistență cuvintele de îndrumare rostite de I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae Bălan, precum și cele rostite în numele Academiei române de dl Octavian Goga, care a reușit să înalțe sufletele spre cuimile cugetării contemporane printr'o măiestrită pagină de sinteză literară politică.

În ședința a 2-a, după masă, am putut observa atențiunea încordată, cu care M. Sa a binevoit a urmări dela început până la sfârșit amândouă conferințele istorice, atât pe cea dintâi care, înfățișând antecedentele și peripețiile luptei dela Posada, transpunea auditorul în împrejurările vieții românești dela începutul secolului al XIV-lea, cât și pe a doua, în care colegul Bogdan-Duică a vorbit despre naționalismul intransigent al unui bănațean din secolul al XIX-lea, Vasile Maniu.

— Dar despre cele petrecute în ziua a doua, cu prilejul realegerii dlui Gvldiș ca președinte ce părere aveți?

— Părerea, pe care poate s'o aibă un om de ordine și de bun simț de câte ori vede că elemente tulburătoare, instigate de conducători cu porniri vinovate, caută să pângărească seninătatea întrunirilor noastre culturale, la care fruntașii românimii ardeleni și bănățene s'au obișnuit a participa în trecut desbrăcați de orice patimă vulgără, povățuiți numai de interesul binelui obștesc și de respectul cuvenit oamenilor de valoare reală. Este foarte regretabil, că tradiția aceasta frumoasă a început a fi nesocotită în ultimul deceniu tocmai de cei ce spuneau și spun la orice ocazie, că dânsii ar avea misiunea să civilizeze și occidentalizeze România. Introducerea câtorva țărani, culeși la

Intâmplare de pe străzile Caransebeșului și instigarea lor la vociferări mai puțin sau mai mult articulate sper că nu poate fi considerată nici din partea lui Bocu Pașa dela Timișoara, nici din partea ienicerilor guvernamentali Leucuța și Morariu drept un fericit început de occidentalizare a Banatului.

— Dar atitudinea I. P. S. Sale Nicolae Bălan, cum a impresionat Adunarea?

— În modul cel mai favorabil. O atitudine mai demnă și mai respectuoasă pentru toate tradițiile scumpe Aștrei și sufletului românesc de pretutindeni, anevoie s'ar putea imagina. Dacă pentru atitudinea aceasta de om superior, care a făcut cinste instituției culturale, Astra, cei orbiți de patima politice de partid au ținut să-i răspundească în mod incalificabil, cu injurături și calomnii, I. P. S. Sa poate fi sigur, că imensa majoritate a oamenilor de cuviință și de bun simț îi va păstra o amintire plină de recunoștință pentru felul impunător, cum a știut să prezideze Adunarea dela Caransebeș, fără a se lăsa intimidat de ceice urmăreau cu orice preț scandalul. (U)

Profanare de mormânt

Lucru aproape de neînchipuit.

Se vestesc adevărat dela Caransebeș următoarele:

Marți dimineața, în ziua de 18 c., păzitorul cimitirului a anunțat, că mausoleul episcopului Nicolae Popa e spart la intrare. Au eșt imediat la fața locului dl prim procuror Dobrian, dl șef al poliției Borca, apoi Prea Sfințitul Episcop Iosif, dl director eparhial Dimitrie Sgăvârdia și mai mulți preoți, cari au constatat cele întâmplare.

Capacul cosciugului era deschis și răzimat de peretele criptei. Al doilea capac, de sticlă, era spart în partea brațului stâng. Crezându-se că vor găsi obiecte de valoare, mâinile sacrilege au scos din cosciug partea superioară a corpului. Nu s'a mai putut distinge nimic, doar câteva oase și câteva rămășițe de ornate. Totul era cenușă, căci trecuseră 22 de ani dela inhumare. Priveștiște s'gadulțoare!

A trebuit ca rămășițele binecuvântate ale fericitului, bunului și marinosului Episcop, care a lăsat întreaga sa agonie la biserică, să fie atât de crud neliniștite de mâni sacrilege, care vor avea să răspundă de sufletul lor pentru această oribilă faptă!

Nelegiuții spărgători socoteau desigur că vor afla obiecte de valoare, dar au aflat... nu obiecte de valoare, ci și-au luat un greu păcat pe suflet!

După ce dl prim procuror a cercetat cu deamănant interiorul criptei, cât și urmele de pe scriu, scriul s'a acoperit din nou. După o scurtă rugămintă, scriul s'a așezat iarăși la locul său.

Cercetările sânt în curs.

Reforma însemnată se proiectează în Ungaria. Și anume, atât în parlament, cât și în presă se agită ideea d'a se suprima căsătoria civilă, rămânând obligatorie numai căsătoria religioasă, — în considerare că la cea civilă se cer multe și costisitoare formalități, de care căsătoria religioasă e lipsită.

Spărgătorii de biserici

De un timp se fac tot mai dese, pe lângă alte păcate, și călcările bisericilor. Oameni ticăloși, din sate și din mahalalele orașelor, pătrund fără frică și sfială în altarele lăcașurilor de închinare și iau de acolo bani, sau uneori și acele puține odore scumpe ce se țin prin vre-o biserică săracă.

Se știe de obicei cine o face. Nu hoți de cei mari, ci pârlici (hoți) din preajma lăcașului chiar. Acei stricați băiețani pe cari părinții, ce nu s'au îngrijit să i crească omenește și creștinește, îi lasă să umble cât e ziua și noaptea de mare pe uliți, ca niște câni stingheri, flămânzi și înrâșiți, gata de orice păcătoșie. Câte o haită de astea de gălgani obraznici și trândavi se gândesc că, dacă, dând în vre-o casă, găsesc pe cine să-i zvânte în bătai ori să li curviescă pielea cu gloanțe, la biserică nu e nimeni.

Da, la biserică nu e nimeni. Nici nu s'a gândit cineva că trebuie să fie paznic care s'o scutească și s'o apere. Și acesta e cel mai frumos semn că în lumea aceasta, plină de atâtea rățaciri, poate să fie și altă sira decât a bățului și a puștii.

Prin biserică se pune omul în legătură cu ce e mai mare decât dânsul. Prin biserică se împacă slăbiciunea lui peritoare cu gândul grozav al morții. Prin biserică întinde el, măcar la hramuri, mână de frate celor mai mici și mai săraci decât dânsul. Prin biserică învață el calea milosteniei și a pocăinței. Prin biserică se ține aproape de ai lui cari au fost și cari, sub streșina ei, din morminte, îl așteaptă la ceasul său.

Puterile de sus și mormintele de jos, ce e mai bun în fiecare și tot ce e bun la toți împreună, apără biserică.

Acel ce o pradă e dușmanul tuturor celor ce sânt și al celor ce au fost și s'au mângâiat prin ea și s'au odihnit lângă zidurile ei. E dușmanul său însuși, căci nu e vrednic nici măcar de ce e vrednic cel mai cumplit ucigaș.

Nu e vrednic nici de mormântul său.

(N. R.) N. Iorga.

Asociația Clerului „Andrei Șaguna” Biroul Central-Sibiu.

Nr. 73/1930

Comunicat

Se aduce la cunoștință tuturor Cucernicilor Preoți că, drept urmare a hotărârilor Congresului preoțesc dela Alba-Iulia (1929), cu privire la organizarea misiunilor religioase populare, au apărut două lucrări, de deosebită importanță și ajutor pentru C. Preoți. Aceste sunt, una a I. P. Sale arhimandrit Policarp Morușca: «Misiunile religioase», apărută în Arad cu prețul de Lei 6 iar cealaltă a P. C. Sale părintelui președinte al Asociației Clerului Dr. Gh. Ciuhandu: «Sf. Mărturisire și Sf. Cuminicare», Arad, cu 6 Lei bucata, — servind de bunăorientare înșiși creștinilor.

Ocupându-se de apariția acestor două lucrări, Comitetul central al Asociației Clerului a găsit de cuviință să le recomande în deosebită atenție, pentru a fi procurate de odată, anunțându-se comanda la P. C. Sa părintelui președinte în Arad.

E de dorit ca, pentru a evita munca și cheltuielile de prisos, acele broșuri să fie procurate deodată pe protopopiat.

Brașov, din ședința de Comitet dela 10 Noemvrie 1930.

Biroul Asoc. «Andrei Șaguna» a clerului ortodox.

Inmormântarea lui Aurel Lazăr

Joi în 20 Noemvrie 1930, la ora 2 d. a., s'a făcut la Oradea înmormântarea rămășițelor pământești ale marelui român și profund iubitor al legii strămoșești, Dr. Aurel Lazăr, avocat, vicepreședinte al camerei deputaților, primarul municipiului Oradea și valoros membru al tuturor corporațiilor noastre bisericesti. — Regretatul Aurel Lazăr s'a născut la 1872 în Oradea. Aici și-a început studiile și le-a continuat la universitatea din Pesta, luând parte la toate mișcările de rededeptare națională, pe acele timpuri, de sub stăpânirile ungare și până la desrobire. Neamul recunoșcător l-a răsplătit cu demnitățile de care s'a învrednicit.

Inmormântarea distinsului fiu al Bihorului a fost o manifestare a doliului național.

La serviciul religios a celebrat arhierul Andrei Crișanul, înconjurat de un sobor de 12 preoți. P. S. Sa episcopul Roman a slujit prohodul, ear corul studenților teologi a dat răspunsurile.

Au asistat reprezentanții autorităților civile și militare, ear panegiricul l-a rostit dl prof. P. Popovici. Cortegiul s'a oprit în fața primăriei, unde s'au rostit cuvântări în numele guvernului, al parlamentului, al municipiului ș. a., ear la cimitir s'acuvântat în numele Asociației «Astra», și a diferitelor organizații politice și de meseriași.

La ora 6 seara sicriul cu osemintele defunctului a fost coborât în mormânt.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptul!

Asociația clerului „Andrei Șaguna” Biroul Central-Sibiu

Cătră P. Cucernicii Protopopi din Mitropolia Ardealului

Congresul preoțesc dela Brașov, într-o frumoasă și unanimă însuflețire a căzut de acord, că e datoria tuturor Preoților și a creștinilor noștri, ca să le venim într'ajutor fraților noștri din Maramurăș, cari lipsiți de cele necesare pentru cult, au revenit la ortodoxie, și cari mai sunt gata de a se întoarce la noi. În temeiul acelei hotărâri apelăm la toți frații Preoți și prin mijlocirea lor, la credincioși, să dăruiască, spre acest scop, cine cât poate și cu cât se îndură din ceea ce i-a dăruit Dumnezeu.

P. Cucernicii Protopopi sunt rugați ca, în privința aceasta, să discute chestiunea la proxima conferință preoțescă, inițiând măsurile ce le vor crede de cele mai efective, între cari credem, că ar putea să fie și purtarea unui disc special, la una ori mai multe sărbători de frunte din cursul vremii, mai târziu la sărbătoarea Nașterii Domnului.

Chiar ar fi bine să se apeleze, îndeosebi la intelectuali și fruntași țărani mai înstăriți, să facă daruri de sume mai însemnate, pe cari să le trimită spre acest scop P. C. Sale părintelui protopop Mihail Muntean din Sighet (jud. Maramurăș), pentru a face uz de ele îngrabă la procurarea de cărți liturgice, ornate și alte *utensilii* sacre.

Sumele ce se vor colecta cu discuși prin Sfintele biserici, însă, rugăm să fie concentrate la fiecare protopopiat, de unde să fie trimise, pe rând, cel mult până la 15 Ianuarie al anului viitor, P. C. Sale părintelui Mihail Muntean.

Atât despre darurile mai mari, făcute din vreme, cât și despre colectele de prin sate și orașe, P. C. Pro-

topopi vor binevol a înștiința și birou central al Asociației, la Sibiu, unde se va purta evidență pe protopopiate, despre aceste dărui.

Va fi, la tot cazul, un lucru cuviincios ca, atunci când se va aranja colecta, să se cuvânteze în Sfintele Biserici despre rostul colectei și despre datoria frățestei ajutorări, ca lumea să fie orientată și îndemnată a dărui ce se poate, fără de nici o șgârcenie care trebuie să dispară în asemenea cazuri.

Sibiu, 24 Noemvrie 1930.

Biroul Asoc. A. Șaguna.

INFORMAȚIUNI

Ședință festivă. Societatea de lectură «Andrei Șaguna» a studenților Academiei teologice din Sibiu invită la ședința festivă, ce se va ținea Duminică, în 30 Noemvrie (Sf. Andrei), în memoria patronului ei, în Aula Academiei. Începutul la ora 11 a. m. Intrarea liberă.

Manifestația omagială a credincioșilor din Sibiu cu prilejul onomasticeii I. P. S. Mitropolit Nicolae va avea loc Vineri, 5 Dec. a. c. (Ajunul zilei de Sf. Nicolae).

Publicul se va aduna în ziua numită la ora 6 seara în Piața Unirii, de unde conductul de torțe se va îndrepta spre reședința înaltului ierarh din Strada Mitropoliei.

Asociațiunea și bolșevicii. Din Chișinău se comunică: Sovietele rusești, prin postul lor de radio dela Tiraspol — în fața Tighinei — au început săptămâna trecută o propagandă împotriva activității «Aștrei» basarabene, ocărându-o în fel și chip, cu vorbe rusești și stricate românești. — Eată ocară de care basarabeni în deosebi trebuie să se mândrească. Ea arată că Asociațiunea își îndeplinește menirea atât pe platurile Basarabiei, cât și în alte locuri, pe lângă toate injurăturile ce i se trimit de bolșevici și de unii politicieni.

O societate francmasonă există și în Deva, cum scrie o foaie locală. Țărani și orașenii sânt făcuți atenți să se ferească de francmasoni, dușmani neîmpăcați nu numai ai bisericilor, ci și ai ideii naționale.

CALENDAR PE 1931.

Atragem luarea aminte deosebită a cititorilor noștri asupra *Calendarului Bunului Creștin*, sau vechiul calendar arhidiecezan, pentru anul 1931, care este al **80-lea** an dela apariția sa. Conține bogată și aleasă materie, cum se poate vedea din anunțul publicat la pagina a patra a ziarului nostru.

ȘTIRI LOCALE

Festival literar. Duminică, în 7 Dec. ora 9 seara, publicul din Sibiu va avea ocazia să sărbătorească literatura română. Prilejul este foarte binevenit: «Societatea Scriitorilor români» își trimite și în orașul nostru pe câțiva reprezentanți de marcă. Conferențiarul principal va fi dl *Pamfil Șeicaru*, care încă n'a vorbit în Sibiu până acum. Dsa va conferința despre marele răposat național francez provenșal *Mistral*, pretenui lui Alexandri. Ceilalți scriitori: *I. Minulescu, Gregorian, Cincinat Pavelescu, I. U. Soricu*, etc. vor ceti din operele lor bucăți caracteristice. Nu ne indoim că sala teatrului va fi plină, cu tineri și bătrâni, cari vor veni să asculte pe trimișii scrisului românesc. Bilete se găsesc la Librăria Arhidiecezană, și seara la casă.

Nr. 804/930

(90) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Ioan Petrișor din parohia de cl. II-a Alțina, protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Jumătate din sesiunea parohială de 32 jug.

2. Jumătate din toate venitele stolare din parohie, conform stolei uzitate în tract.

3. Salariul dela stat numai întrucât Ministerul Instrucțiunii publice și al Cultelor îl va aproba.

Reflecții la acest post sânt poftiți să-și trimită cererile provăzute cu documentele necesare, în termenul deschis subsemnatului oficiu protopopesc, și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau serbătoare în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu consiliul parohial.

Emil Păcală
protopop.

In editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

Istoria Desrobirii Religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

SILVIU DRĂGOMIR

profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. II

cu 75 documente anexate.

Prețul Lei 400, plus spese de poștă Lei 20.

Nr. 87/1930.

(91) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de cântăreț-bisericesc la parohia ortodoxă română Dobolii de Jos, județul Treiscaune, publicăm concurs cu termen de 15 zile, dela întâia apariție în acest ziar.

Venitele sânt:

1. Cvarțir în natură, cu dependențe economice în stare bună și grădină lângă el.

2. 2 jugăre pământ arător, improprietărite pentru cântăreț.

3. Suma de 5640 lei anual, în bani gata din fondul bisericii, plătiți la 30 Septembrie a fiecărui an.

4. Venitele stolare, aproximativ 3000 lei anual, adică o treime din stola locală.

5. Câte una ferdelă de cucuruz boane (20 litri) — dela 170 membri induși în lista adunării parohiale pe 1930, plus câte 1/2 ferdelă (10 litri) dela aproximativ 40 văduve, conform hotărârei adunării parohiale din 9 Iunie 1930.

Cei cari doresc a ocupa acest post, sânt îndatorați a-și înainta cererile, cu documentele necesare, sub scrisului oficiu, având a se prezenta în biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Dobolii de Jos, la 20 Iunie 1930.

Oficiul parohial.

In editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOS
profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de **Dr. DUMITRU STANILAOE**

profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 400—, plus spese poștale Lei 20—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cântări funebreale

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele poștale Lei 12.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura, manualele de religie aprobate de Sf. Sinod pentru școalele primare:

NICOLAE CRIȘMARIU

Istorie biblice ed. IX Lei 20

Istorie e bisericești „ V „ 20

Catehism „ V „ 20

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană de aici din Sibiu broșura:

„Profeții mesianice în vechiul Testament”

texte alese de dl NICOLAE NEAGA, profesor suplent la Academia teologică „Andreiană”, din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că să fie cât mai accesibile la instrucțiunea din Exegetică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul anui exemplar e Lei 55—. Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană:

Introducere în sfintele cărți ale

Testamentului Vechiu

de Arhipresviterul-Mitrofor **Dr. VASILE TARNAVSCHI** prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuți. Prețul Lei 400—. La comande se alătură Lei 20— pentru spese poștale.

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copcii și aurit. Prețul de Lei 450—

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Crestin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1931

Al 80-lea dela apariție

Cuprinde bogată și aleasă materie, cu numeroase portrete

Calendarul pentru anul 1931 conține următoarele: Noul Suveran, *M. S. Regele Carol II.* — *Optzeci de ani*, Calendarul din teacurile tipografiei lui Șaguna. — *Dela Sf. munte Athos*, congres panortodox. — *Troița* (versuri și proză). — † Arhiepiscopul *Filaret Musta*. — *Răposății noștri preoți* (din arhiepiscopie), întru amintirea lor (cu *potretele tuturor*). — *Călugărul și banditul*. — † *Dr. Augustin Dumitreanu*, generosul fondator. — *Problema misionară a bisericii noastre*, de T. Scorobeș. — *Cântec de Crăciun*. — *Reprivire asupra anului precedent*, știri și fapte din viața bisericească: Sentimentul religios la noi. — Zece ani de arhipăstorire. — Inaugurare. — Comemorarea lui Gojdu. — N. Iorga în America. — «*Revista Teologică*». — La prigonirile din Rusia. — Vechi biserici în Zarand. — Consiliul central bisericesc. — Daniile credincioșilor. — Biserică arsă. — La locurile sfinte. — Congres cultural în Sibiu. — Jigniri și nedreptăți. — Vizitații canonice și sfințire de biserică. — Ziua mamei. — Adunările eparhiale. — Oastea Domnului. — Biserica și noul Suveran. — La acad. teologice. — Data Sf. Paști. — Lui Horia și Cloșca. — Cursuri de vară. — Conferența din Lambeth. — Episcopie nouă. — Congres misionar. — Primul deceniu. — Asociația clerului «A. Șaguna». — *În luptă cu vechiul vrăjmaș*, combaterea beției. — *La plecare*. — *Maimușele*, de unde au luat începutul? — **Fel de fel**: 1. Colinda albinelor. — 2. Priviți și în sus! — 3. Fapta prințului. — 4. Efectul. — 5. Întrebări. — 6. Fă binele, ear de rău te ferește! — 7. Biserica în Rusia. — 8. Cinstirea preoților la egipteni. — 9. Rugăciunea unui judecător. — 10. Zilele săptămânii. — 11. Misionarul între păgâni. — 12. Obiceiuri păgânești. — 13. Rugăciune din 1930. — 14. Pământ, lege, moșie. — 15. În rândul străinilor. — 16. Dragostea creștinească. — 17. Viteazul. — 18. Biblia și Caragiale. — *Glume*. — *Târgurile*. — Anunțuri diferite ș. a.

Chipuri: *M. S. Regele Carol II.* — Întâia tipăritură *din tipografia lui Șaguna*, în 1850 (facsimilă). — Prima pagină a *Calendarului* nostru din 1852 (cu cirilice, în facsimilă). — *Răposății preoți*: Aurel Popovici, Ioan Pascu, Gheorghe Draia, Gheorghe Medrea, Prof. Romul Mircea, Nicolae Oancea, Nicolae Todea, Gheorghe Teșosu și Ioan Lașiță. — † *Dr. Augustin Dumitreanu*, fondatorul dela Șardul de lângă Alba-Iulia.

În celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; însemnarea târgurilor de vite și mărfuri, ș. a.

Calendarul s'a tipărit cu Tabloul statistic (*Șematismul*) bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «*Evidență*» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheți și învățători.

Prețul: 75 Lei

Plus porto poștal Lei 10, și sânt a se trimite înainte prin mandat poștal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, se dă rabat